

Stynska V. V.,
orcid.org/0000-0003-0555-3205

Yashchyshyn Z. M.,
orcid.org/0000-0001-8672-1797

Kravets N. S.,
orcid.org/0000-0003-4334-1414

METHODOLOGY FOR RESEARCHING THE PROBLEM OF PHARMACEUTICAL EDUCATION DEVELOPMENT IN UKRAINE

The article is devoted to the study of the methodological basis for researching the problem of development of pharmaceutical education in Ukraine in the late twentieth and early twenty-first centuries, which is revealed at the philosophical, general scientific and specific scientific levels.

At the philosophical level (general principles of cognition and categorical composition of science in general), axiological, anthropological, and systemic approaches provide an opportunity to determine the philosophical foundations of the unity of the theory and practice of pharmaceutical education.

At the level of general scientific methodology (key theoretical provisions, approaches used in most scientific disciplines) - synergistic, cultural, activity, competence, innovative, interdisciplinary, historical approaches allow to consider the education, research and professional activity of pharmacists as an interdisciplinary and complex process.

At the level of specific scientific methodology - contextual (focuses training on the real conditions of professional activity of pharmacists), pharmaceutical (involves the study of the specifics of training specialists in the field of pharmacy), pedagogical (focuses on the analysis of the content component of training future pharmacists), medical and biological (focuses on the integration of medical and biological disciplines into the structure of pharmaceutical education), economic (includes research on the effectiveness of financing pharmaceutical education), legal (involves the analysis of regulatory requirements).

It is concluded that the use of the above methodological approaches will help to consider at the theoretical and practical level and objectively reproduce and outline the conceptual vectors of the problem of development of pharmaceutical education in Ukraine.

Key words: methodology, methodological approaches, pharmaceutical education, Ukraine, late XX - early XXI century.

Дата надходження статті: 14.06.2024 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Попанчук Т. В.

УДК 378.091.33-027.22:796

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi57.591>

Плачинда Т. С.,
orcid.org/0000-0002-2514-3644

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

У статті актуалізується питання формування необхідних для професійної діяльності навичок у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту щодо застосування здоров'язбережувальних технологій. Зазначається, що професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури та спорту має відбуватися на засадах здоров'язбереження, адже саме вони мають стати джерелом змін у громадян України щодо якісної організації власного способу життя. Говориться про те, що наразі в теорії і практиці фізичного виховання спостерігається

*© Плачинда Т. С.

низка суперечностей, вирішення яких можливе за умови формування в майбутніх фахівців фізичної культури та спорту (як майбутніх педагогів і провідників та організаторів здорового способу життя) навичок застосування здоров'язбережувальних технологій у власній професійній діяльності.

Зважаючи на вимоги сьогодення та потребу формування компетентного фахівця, кафедрою фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» започатковано освітньо-наукову програму за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), одним з освітніх компонентів якої є навчальна дисципліна «Сучасні здоров'язбережувальні технології в освіті». Цей доробок розкриває сутність зазначеної робочої програми, яка розрахована на 5 кредитів (відповідно 20 годин лекцій та 30 годин практичних занять). Зазначається, які саме компетентності (загальні та фахові) формуються у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту під час вивчення означеної дисципліни. Також описано програмні результати навчання навчальної дисципліни, рівень сформованості яких є достатнім для вирішення завдань професійної діяльності та подальшого навчання за освітньою програмою.

Характеризуються змістові модулі робочої програми навчальної дисципліни, а саме: «Теоретико-методологічні засади здоров'язбережувальної діяльності в освітньому процесі» та «Здоров'язбережувальні технології та їх застосування у закладах освіти»; розкривається їх зміст та тематика навчальних занять. Установлено, що аналізована робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні здоров'язбережувальні технології в освіті» розкриває потенціал освітнього компоненту щодо формування необхідних навичок застосування здоров'язбережувальних технологій у майбутній професійній діяльності здобувачів освіти третього (наукового) рівня.

Ключові слова: здоров'язбережувальні технології, здобувачі освіти, майбутні фахівці фізичної культури та спорту, робоча програма, освітній компонент, професійна підготовка, професійна діяльність.

Постановка проблеми. Майбутні фахівці фізичної культури та спорту мають стати провідниками здорового способу життя громадян України. Лише власним прикладом і навичками дотримання принципів здоров'язбереження зазначені фахівці зможуть мотивувати не лише молодше покоління в закладах освіти, а й нести дані тези у громаду загалом. У цьому контексті важливим є формування в майбутніх фахівців фізичної культури та спорту (як майбутніх педагогів) навичок застосування здоров'язбережувальних технологій (далі – ЗЗТ) під час професійної діяльності.

Як зазначається науковцями, «професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури та спорту має відбуватися на засадах здоров'язбереження, адже саме вони мають стати джерелом змін у підростаючого покоління щодо якісної організації власного способу життя» [6].

Наразі в теорії та практиці фізичного виховання спостерігається низка суперечностей [4]:

- між соціальною затребуваністю розвитку фізичної культури населення України та недосконалістю концептуальних підвалин забезпечення цього процесу і браком теоретико-методичних засад;
- між потребою у збереженні та покращенні рівня здоров'я населення України та недостатньо обґрунтованими умовами впливу на стимулювання громадян дотримуватися здорового способу життя;
- між можливостями педагогічного впливу на процес фізичного виховання населення України й рівнем професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту на засадах здоров'язбереження.

З огляду на це актуалізація набуває питання формування в майбутніх фахівців фізичної культури та спорту (як майбутніх педагогів і провідників та організаторів здорового способу життя) навичок застосування ЗЗТ у власній професійній діяльності.

Аналіз досліджень. Зважаючи на сучасні трансформації, здоров'язбережувальна освіта є об'єктом наукових інтересів чималої кількості науковців. Так, С. Бондарчук, Т. Железна, Т. Плачинда, Л. Сливка та ін. наголошують на потребі здоров'язбережувального освітнього процесу, що надасть змогу сформувати у студентства навички дотримання принципів здорового способу життя.

На потребі формування відповідної компетентності в майбутніх педагогів, задля створення сприятливого освітнього середовища, що сприяє збереженню здоров'я у суб'єктів освітнього процесу, акцентували науковці Г. Бойко, Л. Волошко, О. Лаврентьева, Т. Мієр, Л. Нежинцева, В. Оніпко, Ю. Павлова, І. Сипченко, Л. Рибалко, В. Ткаченко, В. Успенська та ін.

Ураховуючи напрацювання вітчизняних дослідників у педагогічній галузі, набутий власний емпіричний досвід і сучасний стан порушеної наукової проблеми, варто продовжувати вивчати питання здоров'язбережувальної компетентності здобувачів освіти та формування в них необхідних навичок.

Метою статті є акцентування уваги на потребі формування в майбутніх фахівців фізичної культури та спорту навичок застосування у професійній діяльності ЗЗТ; розкрити потенціал освітнього компоненту «Сучасні здоров'язбережувальні технології в освіті», аналізуючи робочу програму навчальної дисципліни.

Виклад основного матеріалу. Особливої актуалізації ЗЗТ набули під час пандемії 2020–2022 рр. і повномасштабного вторгнення росії на територію України, що призвело до переходу освітнього процесу в онлайн-режим. Як стверджують дослідники, «через пролонгований гіподинамічний режим роботи відбуваються порушення у системах та органах організму людини: через уповільнений кровообіг мають місце розлади у серцево-судинної системи (гіпотонія, гіпертонія, брадікардія, тахікардія тощо); гіпокінезія призводить до порушення роботи шлунково-кишкового тракту; постійне споглядання екрану монітору, планшету, смартфона тощо провокує біль в очах і зниження зору; під час постійного сидіння за персональним електронним пристроєм страждає опорно-рухливий апарат; залежність від комп'ютера та дефіцит особистого спілкування призводить до порушення у нервовій системі тощо. Останніми роками навіть виникло поняття «zoom-втома» – велика кількість онлайн-зустрічей може негативно впливати на самопочуття людей» [3].

У цьому контексті «...здобувачі освіти та педагоги потребують здоров'язбережувального освітнього середовища, яке забезпечить фізичне, психологічне, інформаційне, соціальне благополуччя та комфорт...» [2]. Затим актуалізується потреба, аби майбутні фахівці фізичної культури та спорту були готові до забезпечення умов, що убезпечують здоров'я суб'єктів освітнього процесу, та володіли навичками застосування у професійній діяльності ЗЗТ.

Говорячи про імідж педагога, науковці зазначають, що «...педагогічний дизайн забезпечує розробку інноваційного змісту освітнього середовища та засобів навчання, які характеризуються педагогічною ефективністю, методичною адекватністю та обґрунтованістю» [7]. Підтримуючи цю думку зауважимо, що нинішній викладач мусить володіти всіма сучасними інноваційними технологіями, зокрема здоров'язбережувальними, з метою якісного й ефективного надання послуг здобувачам освіти.

Ураховуючи виклики сьогодення та потребу формування компетентного фахівця фізичної культури та спорту, кафедра фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» започаткувала освітньо-наукову програму за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), одним з освітніх компонентів якої є навчальна дисципліна «Сучасні здоров'язбережувальні технології в освіті». Робоча програма навчальної дисципліни розрахована на 5 кредитів, відповідно 20 годин лекцій та 30 годин практичних занять, завершується курс диференційованим заліком.

Зазначено, що «...в епоху цифрових технологій та креативної економіки актуалізації набувають компетентності, що дозволять критично мислити, взаємодіяти, мати навички творчого підходу до справи» [5]. Займаючи чільне місце в ОНП «Професійна освіта», дисципліна «Сучасні здоров'язбережувальні технології в освіті» забезпечує формування як загальних, так і спеціальних (фахових) компетентностей у здобувачів освіти на третьому (науковому) рівні, зокрема:

- здатність використовувати інформаційні технології та цифрові інструменти в науково-дослідницькій, викладацькій і проєктній діяльності;
  - здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї;
  - здатність до самостійного дослідницького пошуку, аналітичної роботи.
- Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність до критичного аналізу та оцінювання сучасних педагогічних теорій і освітніх технологій, здійснення на цій основі їх обґрунтованого вибору; ефективного використання методів, прийомів і засобів навчання й викладання в закладах вищої і професійної освіти з метою забезпечення запланованого рівня особистісного та професійного розвитку здобувачів;
  - здатність до реалізації студентоцентрованого підходу в освітньому процесі закладів вищої та професійної освіти, до педагогічної фасилітації з метою супроводу здобувача освіти у створенні та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії;
  - здатність до застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності та цифрових інструментів у проєктній та викладацькій діяльності;
  - здатність до самоаналізу й самооцінки, неперервного саморозвитку й удосконалення власної професійної діяльності [1].

Очікуваними результатами навчання з дисципліни «Сучасні здоров'язбережувальні технології в освіті» відповідно до освітньо-наукової програми «Професійна освіта» є програмні результати навчання, рівень сформованості яких є достатнім для вирішення завдань професійної діяльності та подальшого навчання за освітньою програмою, а саме [1]:

- здатність використовувати знання сучасних проблем філософії науки й освіти при вирішенні освітніх і професійних завдань у сфері професійної педагогічної освіти;
- здатність до викладацької діяльності, удосконалення змісту, форм, методів навчання через використання сучасних інноваційних освітніх технологій у сфері педагогічної освіти;
- здатність критично аналізувати та оцінювати сучасні педагогічні теорії і технології, узагальнювати перспективний вітчизняний і зарубіжний досвід та освітні практики професійної освіти, визначати суперечності, актуальні проблеми, тенденції і ціннісні орієнтири її розвитку, генерувати нові ідеї;
- здатність критично осмислювати національні тенденції розвитку професійної освіти, доцільно застосовувати в освітній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання професійно орієнтованих дисциплін, обирати відповідні технології та методики, супроводжувати здобувача освіти у створенні та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії;
- здатність підтримувати особистісно-професійний саморозвиток упродовж життя.

Робоча програма навчальної дисципліни містить два змістових модулі: «Теоретико-методологічні засади здоров'язбережувальної діяльності в освітньому процесі» та «Здоров'язбережувальні технології та їх застосування у закладах освіти».

Перший змістовий модуль акцентує увагу здобувачів освіти на здоров'язбережувальній та соціальній відповідальності громадян (розкривається холістична модель здоров'я; фізичне та психологічне здоров'я; сучасне уявлення про здоров'я і соціальне благополуччя; професійна етика, позитивна соціальна й емоційна поведінка тощо).

Звертається увага здобувачів освіти на чинники ризику та чинники захисту здоров'я (розглядаються базові визначення стану здоров'я; поняття стресу та його види; саморегуляція та самоконтроль стану та поведінки в забезпеченні здоров'я; психогігієна і збереження здоров'я людини).

Наголошується на адаптаційних проблемах здоров'я сучасної студентської молоді (психічна адаптація та її роль у житті людини; студентська молодь як особлива група населення; мотивування студентства до здорового способу життя тощо).

Розглядається сутність поняття ЗЗТ та їх класифікація (значення дефініції «Здоров'язбережувальні технології»; класифікація таких технологій; основні вимоги щодо використання таких технологій в освітньому процесі).

Аналізується модель здоров'язбережувальної діяльності викладача ЗВО (особливості професійно-педагогічної діяльності викладача у контексті збереження здоров'я здобувачів освіти; спосіб життя педагога, його ставлення до власного здоров'я; компоненти здоров'язбережувальної діяльності викладача; принципи самовдосконалення викладача у контексті такої діяльності; саморегуляція фізичного і психічного стану викладача тощо).

Другий змістовий модуль спрямований на формування ключових компетентностей у здобувачів освіти, що сприяють здоров'ю (формування навичок правильного харчування; навичок фізичної активності та загартування; санітарно-гігієнічних навичок; навичок дотримання тайм-менеджменту для праці та відпочинку; навичок мотивації успіху, самоконтролю та тренування волі; навичок керування стресами та їх запобігання, навичок результативного спілкування; навичок запобігання конфліктам, емпатії, дії в ситуаціях підвищеного тиску тощо; навичок кооперації; навичок рефлексії; постановка життєвих цілей та планування шляхів їх досягнення; формулювання життєвих пріоритетів і розроблення стратегій для їх реалізації; аналіз питань вибору та ухвалення рішень тощо).

Розкривається питання використання потрібних в освітньому процесі засобів, методів і прийомів ЗЗТ (рухова спрямованість, оздоровчі сили природи, гігієнічні тощо).

Зосереджується увага здобувачів освіти на організаційно-педагогічних ЗЗТ (структура освітнього процесу, що сприяє запобіганню станів перевтомлення, гіподинамії тощо).

Акцентується на психолого-педагогічних ЗЗТ (психічне здоров'я; духовне здоров'я; соціальне здоров'я; інтелектуальне здоров'я; булінг, мобінг та їх запобігання тощо).

Розглядають навчально-виховні аспекти ЗЗТ (напрямки організації навчально-виховної діяльності в контексті ЗЗТ тощо).

Чимало навчальних годин (100 год) відводиться на самостійну роботу здобувачів освіти, метою якої є:

- набуття навичок організації освітньої діяльності – як власної, так і під час майбутньої професійно-педагогічної діяльності, на засадах здоров'язбереження;
- набуття навичок саморегуляції та самоконтролю стану та поведінки у забезпеченні та підтримки здоров'я;
- з'ясування проблеми здоров'я сучасної молоді та мотивування студентства щодо дотримання принципів здорового способу життя;
- аналіз та узагальнення сутності, структура та класифікації ЗЗТ;
- розуміння особливостей професійно-педагогічної діяльності викладача ЗВО у контексті збереження здоров'я – як власного, так і здобувачів освіти;
- формування ключових компетентностей, що сприяють зміцненню здоров'я;
- узагальнення та структурування засобів, методів та прийомів ЗЗТ;
- розуміння структури освітнього процесу, що сприяє зміцненню здоров'я;
- знати та застосовувати технології, які позитивно впливають на психічне, духовне, соціальне здоров'я здобувачів освіти;

➤ уміння організовувати навчально-виховну діяльність у контексті здоров'язбереження.

Від обраних педагогом дидактичних методів під час викладання навчальної дисципліни залежить ефективність та якість надання освітніх послуг. Під час викладання дисципліни «Сучасні здоров'язбережувальні технології в освіті» застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Перші – під час лекцій, під час пояснення нового матеріалу, індивідуальних та групових консультацій тощо. Практичні методи навчання використовуються при закріпленні теоретичних знань через їх використання в реальних чи змодельованих ситуаціях, під час проведення практичних занять, у процесі виконання навчальних проєктів або завдань тощо. У застосуванні лекційної форми роботи застосовуються такі словесні методи: виклад матеріалу, пояснення, бесіда, сторителлінг, диспут тощо. До переліку наочних методів, що використовуються під час викладання дисципліни, відносимо демонстрацію, ілюстрацію, презентацію тощо.

Висновки. Отже, майбутні фахівці фізичної культури та спорту, як провідники здорового способу життя, мають володіти навичками застосування у власній професійній діяльності здоров'язбережувальних технологій. Важливим є розуміння ними потреби збереження та зміцнення здоров'я – як власного, так і суб'єктів освітнього процесу, з метою збільшення кількості здорового населення в Україні.

Розглянута робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні здоров'язбережувальні технології в освіті», що впроваджена в освітній процес Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» кафедрою фізичної культури та спорту, розкриває потенціал освітнього компоненту щодо формування необхідних навичок застосування ЗЗТ у майбутній професійній діяльності здобувачів освіти третього (наукового) рівня.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розробленні та впровадженні в освітній процес ЗВО практикуму застосування ЗЗТ.

Список використаних джерел:

1. Освітньо-наукова програма «Професійна освіта». URL: <http://surl.li/cvkupw>
2. Плачинда Т. С. Здоров'язбережувальна компетентність тренерів. *Тези 76-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*. ТОМ 2 (Полтава, 14 травня – 23 травня 2024 року). Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. С. 346–348.
3. Плачинда Т. С. Здоров'язбережувальні технології навчання у контексті якісної професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту. *Актуальні проблеми фізичної культури та спорту: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю* (Полтава, 01 грудня 2023 року). Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2023. С. 206–209.
4. Плачинда Т. С. Професійна підготовка майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту на засадах здоров'язбереження. *Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини: досвід, проблеми, перспективи*: матеріали X Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 15 грудня 2023 року); за заг. ред. О. В. Ярмолюк. К.: Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2023. С. 157-160. URL: <http://surl.li/oxiwe>
5. Плачинда Т. С. Формування навичок застосування сучасних педагогічних технологій у майбутніх викладачів авіаційних закладів вищої освіти. *Інноваційні освітні технології: світовий і вітчизняний досвід використання в системі неперервної освіти*: монографія / відповідальні редактори Барановська Л. В. (Київ, Україна), Морська Л. І. (Жешув, Республіка Польща). Біла Церква: ТОВ«Білоцерківдрук». 2022. С. 210-220.
6. Плачинда Т. С., Рибалко Л. М., Гулько Т. Ю. Дотримання здорового способу життя майбутніми фахівцями фізичної культури та спорту як необхідна умова якості життя. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін.* Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2024. Випуск 55. С. 10–16. URL: <https://doi.org/10.37915/pa.vi55.531>

7. Plachynda T., Dovga T., Zavitrenko D., Snisarenko Ir. Image-design of the teacher's personality in the educational environment of the university. *Apt. Univ.*, 13(3), URL: <https://doi.org/10.17162/au.v13i3.1518>. ISSN. 2304-0335 DOI: <https://doi.org/10.17162/au.v13i3.1518>

References:

1. Osvitno-naukova prohrama «Profesiina osvita» [Educational and scientific program "Professional education"]. Retrieved from <http://surl.li/cvkupw> [in Ukrainian].
2. Plachynda, T. S. (2024). Zdoroviazberezhivalna kompetentnist treneriv [Health care competence of coaches], *Tezy 76-yi naukovo konferentsii profesoriv, vykladachiv, naukovykh pratsivnykiv, aspirantiv ta studentiv Natsionalnoho universytetu «Poltavska politehnika imeni Yurii Kondratiuka»* [Abstracts of the 76th scientific conference of professors, teachers, researchers, graduate students and students of Yuriy Kondratyuk Poltava Polytechnic National University]. (Volume 2). Poltava: Yuriy Kondratyuk National University [in Ukrainian].
3. Plachynda, T. S. (2023). Zdoroviazberezhivalni tekhnolohii navchannia u konteksti yakisnoi profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury ta sportu [Health-saving learning technologies in the context of high-quality professional training of future specialists in physical education and sports], *Aktualni problemy fizychnoi kultury ta sportu*, Zbirnyk materialiv IV Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu [Actual problems of physical culture and sports, Proceedings of the 4th All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation]. Poltava [in Ukrainian].
4. Plachynda, T. S. (2023). Profesiina pidhotovka maibutnoho fakhivtsia z fizychnoho vykhovannia ta sportu na zasadakh zdoroviazberezhennia [Professional training of a future specialist in physical education and sports on the basis of health protection], *Fizyчне vykhovannia, sport ta zdorovia liudyny: dosvid, problemy, perspektyvy: materialy XX Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii* [Physical education, sports and human health: experience, problems, prospects, Proceedings of the 10th All-Ukrainian scientific and practical online conference]. Kyiv. Retrieved from <http://surl.li/oxiwe> [in Ukrainian].
5. Plachynda, T. S. (2022). Formuvannia navychok zastosuvannia suchasnykh pedahohichnykh tekhnolohii u maibutnikh vykladachiv aviatsiinykh zakladiv vyshchoi osvity [Formation of skills in the use of modern pedagogical technologies in future teachers of aviation institutions of higher education]. *Innovative educational technologies: global and domestic experience of use in the system of continuous education*, 210-220 [in Ukrainian].
6. Plachynda, T. S., Rybalko, L. M., & Hulko, T. Yu. (2024). Dotrymannia zdorovoho sposobu zhyttia maibutnimy fakhivtsiamy fizychnoi kultury ta sportu yak neobkhidna umova yakosti zhyttia [Adherence to a Healthy Lifestyle by Future Specialists of Physical Culture and Sports as a Necessary Condition for the Quality of Life]. *Pedagogical almanac*, (55), 10–16 [in Ukrainian].
7. Plachynda, T., Dovga, T., Zavitrenko, D., & Snisarenko, Ir. Image-design of the teacher's personality in the educational environment of the university. *Apt. Univ.*, 13 (3), 1518. doi <https://doi.org/10.17162/au.v13i3.1518> [in English].

Plachynda T. S.,

orcid.org/0000-0002-2514-3644

**FORMATION OF SKILLS FOR APPLYING HEALTH-SAVING TECHNOLOGIES
IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF FUTURE PHYSICAL CULTURE
AND SPORTS SPECIALISTS**

The article addresses the issue of developing the necessary skills for professional activity in future physical culture and sports specialists regarding the use of health-saving technologies. It is noted that the professional training of future physical culture and sports specialists should be based on health preservation, as they are expected to become the source of changes among Ukrainian citizens in terms of organizing their own lifestyles effectively. The article mentions that there are currently several contradictions in the theory and practice of physical education, which can be resolved by forming skills in future specialists in physical culture and sports (as future educators, leaders, and organizers of a healthy lifestyle) for applying health-saving technologies in their professional activities.

Considering the current demands and the necessity of forming highly competent specialists, the Department of Physical Culture and Sports at Yuriy Kondratyuk Poltava Polytechnic National

University has introduced an educational and scientific program in the specialty 015 Professional Education (by specializations). One of the educational components of this program is the course "Modern Health-Saving Technologies in Education". This work reveals the essence of this curriculum, which is designed for 5 credits (20 hours of lectures and 30 hours of practical classes). It is specified which competencies (both general and professional) are formed in future specialists in physical culture and sports during the study of this discipline. The article also describes the program learning outcomes of the course, indicating that the level of skill formation is sufficient for solving professional tasks and continuing education under the program.

The content modules of the curriculum are characterized, namely: "Theoretical and Methodological Foundations of Health-Saving Activities in the Educational Process" and "Health-Saving Technologies and Their Application in Educational Institutions"; their content and the topics of the lessons are outlined. The conclusion is made that the analyzed curriculum of the course "Modern Health-Saving Technologies in Education" reveals the potential of the educational component in forming the necessary skills for applying health-saving technologies in the future professional activities of third-level (scientific) students.

Key words: health-saving technologies, students, future specialists in physical culture and sports, curriculum, educational component, professional training, professional activity.

Дата надходження статті: 07.06.2024 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Довга Т. Я.

УДК 355.233

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi57.582>

Бачинська Н. Я.*

orcid.org/0000-0001-9490-2344

Гаркуша В. К.*

orcid.org/0009-0001-5449-0725

ПРОБЛЕМАТИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КУРСАНТІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

У статті розглянуто основні поняття іношомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів та особливості її формування під час воєнного стану.

Проаналізовано наукові доробки, присвячені формуванню іношомовної комунікативної компетентності, визначено основні проблеми, що виникають під час оволодіння іноземною мовою, та запропоновано шляхи їхнього подолання.

Основними труднощами в формуванні іношомовної комунікативної компетентності в курсантів визначено нестачу кваліфікованих викладачів, відсутність особистої мотивації у здобувачів вищої освіти, нерозуміння кінцевої цілі у вивченні іноземної мови та підвищення ефективності іношомовної комунікації. Також ураховано вплив повномасштабної війни, що не дає змогу систематично та з логічною послідовністю проводити заняття з курсантами, що зі свого боку має негативний вплив на процес формування іношомовної комунікативної компетентності.

Визначено шляхи вирішення проблем формування іношомовної комунікативної компетентності в курсантів, як-от: індивідуалізація навчання, мотивація та пояснення, зокрема на власному прикладі, важливості вивчення іноземної мови, інтеграція іноземної мови та профільних військових дисциплін. Підкреслено важливість застосування сучасних

*© Бачинська Н. Я.

*© Гаркуша В. К.